

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **J. S.**, zastoupený advokátem Mgr. Pavlem Novanským, se sídlem Malá Štěpánská 8, Praha 2, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 451/13, Opava, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2017, č. j. 7124/1.30/17-3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 2. 2024, č. j. 57 A 5/2018 - 320,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Náklady zastoupení žalobce **nese** stát.
- IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč, jenž bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám jeho zástupce Mgr. Pavla Novanského.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu (dále jen „prvostupňový správní orgán“) rozhodnutím ze dne 24. 8. 2017, č. j. 25057/5.30/17-2, žalobci uložil pořádkovou pokutu ve výši 30 000 Kč za to, že se bez omluvy nedostavil k podání svědecké výpovědi, ačkoli byl řádně předvolán. Stejným rozhodnutím mu rovněž uložil povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, které krajský soud rozsudkem ze dne 19. 9. 2018, č. j. 57 A 5/2018 - 50, vyhověl a obě správní rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Tento rozsudek však ke kasační stížnosti žalovaného zrušil pro nepřezkoumatelnost Nejvyšší správní soud (rozsudkem ze dne 25. 1. 2021, č. j. 3 As 147/2018-46), a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajskému soudu vytknul, že z jeho rozsudku není zřejmé, zda správní orgány pochybily tím, že žalobci stanovily pokutu v likvidační a nepřiměřené výši, nebo tím, že výši této pokuty nedostatečně odůvodnily. V dalším řízení byl proto krajský soud povinen tuto otázku znovu posoudit a srozumitelně zformulovat, zda a jakých pochybení se správní orgány dopustily. Měl přitom vzít úvahu i právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený jako *obiter dictum*, že majetkové poměry je třeba vnímat jako celek a nelze vycházet pouze z tvrzení žalobce o výši jeho měsíčního příjmu. Zohlednit měl rovněž to, že § 62 odst. 6 správního řádu nenařizuje, ale pouze umožňuje správnímu orgánu pravomocně uloženou pořádkovou pokutu novým rozhodnutím prominout či snížit, avšak nikoli v závislosti na tom, zda pokutovaná osoba v dalším průběhu řízení splnila tu procesní povinnost, za jejíž nesplnění pokutu obdržela, ale v závislosti na tom, zda a jak si plní svoje procesní povinnosti v dalším průběhu řízení, tzn. zda svým dalším jednáním přestala závažně ztěžovat průběh vedeného správního řízení.

[3] Krajský soud napodruhé žalobu zamítl (rozsudkem ze dne 9. 6. 2021, č. j. 57 A 5/2018-149), neboť dospěl k závěru, že uložení pořádkové pokuty bylo zákonné, jelikož žalobce se bez omluvy nedostavil k podání svědecké výpovědi, ač k ní byl řádně a včas předvolán. Dále dospěl k závěru, že zde nebyl důvod ani pro její prominutí či snížení, neboť žalobce ani v dalším řízení tuto svou procesní povinnost nesplnil, jelikož bez uvedení zákonného důvodu odmítl vypovídat. Krajský soud přitom poznamenal, že výše pokuty není nepřiměřená ani likvidační, neboť není v hrubém nepoměru k závažnosti následku a k významu předmětu řízení a představuje pouze zhruba dva žalobcovy měsíční platy. I tento (druhý) rozsudek však ke kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 6. 2023, č. j. 3 As 227/2021 - 56 (dále také jako „zrušující rozsudek“), zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť odůvodnění výše uložené pokuty ve vztahu k majetkovým poměrům žalobce shledal nepřezkoumatelným. Rozsudek krajského soudu však označil za zákonný v té části, v níž krajský soud dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádný zákonný důvod pro odepření svědecké výpovědi. Nejvyšší správní soud sice připustil, že z obsahu spisu je patrný žalobcův odmítavý postoj k podání svědecké výpovědi, zákonný důvod pro odepření výpovědi však z něj dovodit jednoznačně nelze. Krajský soud tak byl v dalším řízení povinen posoudit již jen výši uložené pokuty ve vztahu k majetkovým poměrům žalobce, a to nikoli jen z hlediska výše jeho tehdejšího měsíčního příjmu, ale z hlediska jeho majetkových poměrů jako celku.

[4] Po vrácení věci krajský soud rozhodl nyní napadeným rozsudkem tak, že žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění poukázal na to, že žalobce se bez omluvy nedostavil na předvolání k podání svědecké výpovědi dne 10. 8. 2017, a že se dostavil až dne 18. 10. 2017, avšak bez uvedení zákonného důvodu odmítl vypovídat. Dále vysvětlil, proč žalobcovo písemné vyjádření ze dne 6. 9. 2017, na které se toho dne odvolal, neobsahuje

pokračování

zákonný důvod pro odepření svědecké výpovědi. S odkazem na závazný právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený ve zrušujícím rozsudku následně doplnil, že tento důvod nelze zjistit ani z obsahu správního spisu a poznamenal, že správní orgán nemá povinnost za žalobce tyto důvody domýšlet. Uzavřel tedy, že žalobce nepřestal závažně ztěžovat postup správního orgánu v řízení, které bylo vedeno pro pět správních deliktů, a proto zde nebyl žádný prostor pro prominutí či snížení uložené pořádkové pokuty.

[5] Krajský soud dále uvedl, že z výpisů z účtu vedeného u Československé obchodní banky za rok 2017, vyplývá, že žalobce v rozhodném období nepobíral pouze příjem od zaměstnavatele, který průměrně měsíčně činil 35 177 Kč, ale že si na tento účet vkládal i hotovostní finanční prostředky v celkové roční výši 683 800 Kč, což průměrně měsíčně činilo 56 983 Kč. Dále krajský soud poukázal na to, že žalobce bydlí ve vlastním domě, a jeho náklady na bydlení jsou tak nižší, než by činilo nájemné, a že rovněž vlastní podíl lesa. Na základě těchto zjištění následně uzavřel, že stanovená pokuta není nepřiměřená a pro žalobce likvidační.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž formálně uplatnil důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatel má za to, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda odepřel vypovídat ze zákonného důvodu. Je přesvědčen, že tento důvod zcela jednoznačně vyplývá z kontextu správního spisu, což uváděl již v předchozí kasační stížnosti. Z procesní opatrnosti proto tuto (předchozí) kasační argumentaci zopakoval. Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku uvedl, že z obsahu spisu nelze jednoznačně zjistit zákoný důvod pro odepření výpovědi. Stěžovatel však má za to, že nebyl povinen tento důvod uvádět tak, aby byl „jednoznačný“. Stačilo podle něj uvést pouze informaci, která nasvědčuje tomu, že byl oprávněn výpověď odepřít, což se i stalo. Jestliže měl za této situace správní orgán pochybnosti o důvodnosti odepření, pak si měl od stěžovatele vyžádat upřesnění jím uváděného důvodu, a nikoli jej postihnout pořádkovou pokutou.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření poukázal na zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu, v němž byla otázka, která jako jediná je předmětem kasační stížnosti, již závazně vyřešena. Kasační stížnost je proto podle něj nepřijatelná. Z tohoto důvodu navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Krajský soud rozhodoval napadeným rozsudkem znovu poté, co jeho původní rozsudek v totožné věci zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem č. j. 3 As 227/2021 - 56.

[11] Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřipustná *proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.*

[12] Smyslem této úpravy je, aby se Nejvyšší správní soud opakovaně nezabýval věcí, ke které již jednou svůj právní názor vyslovil, a to za předpokladu, že se krajský soud tímto názorem řídil. Ostatně vysloveným právním názorem je v řízení o opakované kasační stížnosti vázán i sám Nejvyšší správní soud, což vylučuje možnost, aby jej k nové kasační stížnosti změnil (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, č. 1723/2008 Sb. NSS).

[13] Další výjimky ze zákazu opakované kasační stížnosti dovodila nad rámec doslovného znění citovaného ustanovení judikatura Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Jedná se typicky o situace, kdy důvodem zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu je závažné procesní pochybení krajského soudu, nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, nedostatečně zjištěný skutkový stav či jiná vada, pro kterou Nejvyšší správní soud nemohl v předcházejícím řízení přistoupit k posouzení věci samé (srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 79/2009 - 165, č. 2365/2011 Sb. NSS). Nepřipustnosti kasační stížnosti však nebrání skutečnost, že přechází a následnou kasační stížnost podali rozdílní účastníci řízení. Jestliže rozhodnou otázku již Nejvyšší správní soud plně vyřešil k předchozí kasační stížnosti jiného účastníka, mohou ostatní účastníci řízení namítat pouze to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (nebo nálezu Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2019, sp. zn. III. ÚS 926/19, N 129/95 SbNU 66). O žádnou z uvedených situací se však v nyní posuzované věci nejedná.

[14] Obsahem kasační stížnosti stěžovatele (v pořadí třetí v předložené věci) je totožný předmět řízení jako v případě jeho předchozí (v pořadí druhé) kasační stížnosti – tj. otázka, zda odepřel podat svědeckou výpověď ze zákonného důvodu. Stěžovatel tak měl možnost k této otázce uplatnit v předchozím kasačním řízení veškerou relevantní argumentaci, což mimo jiné učinil námitkou, že ačkoli z jeho vyjádření ze dne 6. 9. 2017 zákonný důvod pro odepření svědecké výpovědi explicitně nevyplývá, lze ho dovodit z kontextu spisového materiálu. Nejvyšší správní soud tuto kasační argumentaci neshledal důvodnou, neboť z obsahu správního spisu dovodil pouhý odmítavý postoj stěžovatele k podání svědecké výpovědi, zákonný důvod z něj však nezjistil. Na otázku, která je předmětem řízení v předložené věci, tedy kasační soud odpověděl a tím ji i závazně vyřešil. Jeho závazný právní názor se stěžovatel nynější kasační argumentací pokouší zpochybnit, avšak Nejvyšší správní soud již spornou otázku nemůže z výše uvedených důvodů opětovně posoudit.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů shledal kasační stížnost nepřipustnou, a proto ji podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 104 odst. 3 písm. a) téhož zákona odmítl.

pokračování

[16] Stěžovatelův návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je s ohledem na její nepřipustnost bezpředmětný. Nejvyšší správní soud o něm proto nerozhodoval.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona, podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

[18] Stěžovatel byl v řízení před krajským soudem osvobozen od soudních poplatků a následně mu byl ustanoven zástupce advokát Mgr. Jaroslav Hanus. Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 19. 3. 2024, č. j. 3 As 52/2024 - 19, mu toto osvobození odňal a usnesením ze dne 15. 4. 2024, č. j. 3 As 52/2024 - 40, zprostil ustanoveného advokáta jeho zastupování. O odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů přitom rozhodl samostatným usnesením ze dne 9. 5. 2024, č. j. 3 As 52/2024 - 50, tak, že ustanovenému advokátovi přiznal částku ve výši 6 353 Kč. Podle § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v rozhodné době osvobozen od soudních poplatků, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že náklady jeho zastoupení v řízení o kasační stížnosti (spočívající v podání kasační stížnosti a návrhu na přiznání odkladného účinku) nese stát.

[19] Jelikož Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl, rozhodl zároveň o vrácení již zaplaceného soudního poplatku ve výši 5 000 Kč a jeho vyplacení k rukám zástupce ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení (§ 10 odst. 3 věta třetí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve spojení s § 10a odst. 1 téhož zákona).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. srpna 2024

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu